

زمانی بزرگتری هرتا مولر ... کاستیکا براداتان ... ئینگلیزی و : ن بزر س م د

زمان و ه وای؛ ت نیا کات پيس بب، ت تددگای چند
گرنگ. ئاخر زمان دتوان ت بکوژ، ئو کسانای ب ژم
تالتاریی کان ئیشان کردوو ل ه موو کس باشتر ئوو دزانن.
گاندان ب زمان د ش بب ب ئامرازکی کاریگر ب ک ننتدکردنی
سیاسی.

ئو جر ژمان ه موو کات پويست نیی خ زیندانی بکن؛
هند جار ئو وند بس، ک بیر و هشیان بمان و
داگیربکن. جرج ئرویل ل کتبی (هزار و ن سدد و هشتا و
چوار) دا زر بوردی ئوای وونکردتوو، بام ت ناتوانی
بتواوی ل و تبگی داگیرکاری زمانوانی واتای چی، تا کو ت
بدبختی بوون ب قوریانی ئوت ن ب. پاشان ت تددگای چن کات
ژم دت ن و زمانتوو، دتوان ه ر شتک بکا، ک ت دتوو. ت
هیچی دیک خت نیت؛ ت ل ژر دا نینی سیاسیدای. ”ت ب سئات
دتوانی دمت بک یوو و دایبخی، بئاخفی ب ب ئوای هیچ شتک
ب ی.”

نگ ئو بدبختیی ب، وهای ل هرتا مولر کردب زر گرنگی
ب زمان بدات، گرینگیدان ب دسمات و هندی سیاسی زمان،
هروها ب ناسکی و جوانیی کشی. مولر ل مانای ک م نیستی
هات ت ژیان و گور بوو، ئو و رگری خاتای نوبی ئددبیی ب
سای ۲۰۰۹. مولر خولیای کی زری ب لککیندوو ل ه رشی
زمانوانی تالتاریانیزم هی. بیی نگ مولر پلی
ئنتلگیی کی تایبت ب پیفین ببخش، ل کتبی ’فریشتای
برستی’ (۲۰۰۹) دا، زمان شتکی زیندوو، ئافرئراو ک ت ک ب
کارکت رکانی دیک ی ن و چیرک ک بوو. ل وانگی کارمانی-
گور و (ی چیرک ک و) زمانی ووسی ”زمان ک تووشی ن خشی
بوو” ئو وک جرک ل چوسنر ل زمان تددگا: ”وشگ لک هان
ه ر چیی کیان بوو لگ مندا دیکن”. ل کتبی ’بب نی
دید نیی ک’ (۱۹۹۷) دا ب ت نیا زمان دسمات گاندان ب جیهانی
است قینای هی: ”هند شت خراپ نین، تا کو ت دت کای ب
ئاخفتن ل بار یان و”. هرچند حزی مولر ب لککیندوو ل

په یو نډی نړۍوان زمان و سیاسۍ در ژنا بڼتو په نړۍو هـموو
مانه کانی، په نام نړۍو حـز په گـتار کانیـشیدا په رچـندراو،
کتـبی 'کریستینا و دووانه کـی' گـواهیدر په نړۍو. نووسینـه کانی
نړۍو کـم په گـتار په تـواوی خـ. ژینـنام یـین؛ لـم په وـو په نړۍوان
گـتارن لـنړۍو هـقیقـتدا، په تـگـیشتنی مـنتاین په وشـک. مـنتاین
د بـڼ "گـر هـشم بتوان په پنتـکی چـسپ بـاتـو، نړۍوا من نامـو
گـتار چـبکـم، دـم په و په یـاربـدـم. په نام هـمیشـه نړۍو لـنړۍو کردی
فـریوون و دادگاییکردندا د مـنـتـو".

نـگـ مولـر بـڼ، گـر بتوانم تـ په لـ اـوردوو بکـم په و، نړۍوا
سـبارت په شـتـکی دیکـ د نووسـم، په نام اـوردوو لـ کـم
نـا بـتـو، په جـرک په خـودی خـم بـووم په 'مـتـ'. په نړۍو
بگوازمـو، گـرک په اـوردوو بگـمـو.

مولـر پاش د رچوونی لـ کـلـ، په ساـنا لـلـن په لـیسی نهـنی
مانیا، سـکیوریتـ (Securitate) ی بـد ناوـو هـراسـانکـراوو.
کا تـ مولـر تـی کردو په بـ په سیخو، نړۍوان هـمـتـکیان لـ دژ
کـخت. مولـر خـرایـ ژـر چاودـریکردن و پرسـیارلـکردنـکی
ستـمکارانـی په لـیسی نهـنیـو. هـروها هـشـای کـشتن، دـنگـی
ناـاستیان لـ دژ مولـر بـاودـکردو په لـکـدارکردن، تـنانـت
دـنگـی نړۍو، کـ مولـر بوو په سیخو. نړۍو هـمـتـ لـ ناوـکـدا
لـباری ووشانندن، چوار په لـی شکاو، و په نـجـری ورد و خاشکـراو
نیـ، بـکو لـباری شـی نـبـراو. په شـو یـکی سـرکـی
توندوتیژ می تـتـاری هـشـکی، نـک جـستـی. په لـر دا
کـگـی شـ جـستـ نیـ، بـکو هـش و زمانـی ناخافـتنـ. تـ لـ
مـشکتـدا نـک لـسـر شـقامـکان بـرگری لـ خـت دـکـی دژ نړۍو جـر
ژـمـ.

مولـر لـ کـتـبی (کریستینا و دووانه کـی) و لـ شوـنی دیکـشدا،
گـورـترین دـستـوتـی نړۍو، کـ ووبـو ووبـوونـوی تاکـکان لـ
بـرانـر سیستـمی تـتـاری وکـ شـ لـسـر وشـکان، دیسکورزـکان
(فرمی یان هـگـاو)، چیرـکی ژیان (گـور یان بچووک)، ژمـری
مـژووی، گـانـوی شاد، کـتـبیـخـوندنی مـژووی و نـرشیفـکان
دیاردـهـ. په لـ تـتـاریـانیزم په پـلـی یـک پـژـیـکی
زمانـوانیـ. تـنانـت لـنړۍو ستـمکارانـترین زنجیرـی ها فـکـیـکانـی
مولـر لـگـ په لـیسی نهـنی زمانـ نـوـند. نړۍوان په لـکـینـو لـ
مولـر سـر تادـگـرن، ناخر مولـر په 'اگـیاندی دژایـ تی بـرانـر
پـ دـوتـ' تـمـتـارکـراو. لـتـک نړۍو جـر تـمـتـارکردنـدا،

پرسیار لیکل (ی پالیسی) ئامرازى ئشکېنجېدان دژى موللر
بکارناھېنډ، بېلکېو وشې. موللر دېبېژل "لې ماوې قېناغې
سېرکېشېېکانې ھاږکېکېدا، لېکېکېکېکې پې دېگېتم سلې گوو، پېس و
چېپې، مشېخېر، سېزانې. کاتې ھېمنتر دېبوو پې دېگېتم سېکسفرېش
يان دوزمن". ھېلېشې مېرگې لې قېناغې دواتر دېھات، دواى ئېمېش
ھېشتا بېرگې دېگېرې، ئاخر "ئېوانې بېشېکن لې تاکې گېژې ژيان،
کې کېسېکې ھېپېتې، چونکې کېس ناتوانې لېوې زياترې ھېبې". دېشې
ووبېووبوونېوې ھېلېشې مېرگې، تې بېھېزتر بکا. موللر دېبېژل
"تې قووې لېنېوې حېدا، بېرھېلېستې ترس دېکې". لې استېدا،
ھېلېشې مېرگې فېرمېکې دانېدېنانې: تې وېکې دوزمن فېتارت لېگې
دېکېرې، تې وېکې شتېکې دانېدانراوې، ژېم دېبې ژمېرېت بې بکا؛ واتا
بېھېندت وېرېگېرې.

لېوې خراپتر بوختانېکان، کې ژېم ھېلېيان دېبېستې و دېيان
خولېنېنېوې تاکو لې ووي کېمېاېتېيېوې تې لېناوبېرې. وېکې موللر
ئاشکراى دېکا "بوختان فېحت دېبې، ئاخر تې بېتېواوې دېورېدرواى".
ئېو تاکتېکې ھېچ نېشانېپېکې دانېدېنان بې تې نابېخشې- تې وېکې
ھېچ، وېکې خاشاک فېتارت لېگې دېکېرې. ئېو جېرې شاېاو و ھېلېمېتې
بوختانانې لې ژېمې تېتالېتارېکاندا، دېتوانې پېلېسې نېھېنې وېکې
کارگېپېکې ئېدېبې دياربېھېنې. ئاخر ئېوې ئېوان دېيکېن چېکېردنې
کارکېکېرېکانې؛ ئېوان خېلېکان دېئافرېنن و فېلېيان دېدېنې نېو
جېھانېوې.

ساېانېکې دواى وېوخانې کېمېنېزم، کاتې موللر دېتوانې فایلېکې خې
لې پېلېسې نېھېنې بېيېنې، لې ئېرشېفېکاندا ئېوې دېدېزېتېوې، کې ئېو
تېنېا کېسېکې نېيې، بېلکېو دوو کېسې جېاوازې. "پېکېکېيان کرىستېنا،
دوزمنې دېوېتې، کې گېرېکې دېوېت بېرېنگارې بېتېوې" جگې لې
ناوېکې ئېو کارکېکېرې بې موللر ئاشناپې، ئاخر شېوېپېکې خېپېتې
لېلايېن سېخوې و دېستېووسېيارېکانې ژېمېوې داېلېژاوتېوې.
کارکېکېرې دووېم، خېياې پېتېيې، پېلېسې نېھېنې موللرېکې ساختې
(دووانې کرىستېنا) دروست دېکېن تاکو موللرې استېقېنې
لېکېدارېکېن. ئېم بېرھېمې ئېدېبېيې ھېموو ئېو کېرېستېانې
لېخېدېگېرې، کې زېر تېکېشکېنېرن بې من- کېمېنېستې چېسېوو و نېگې،
برېکارې بېبېزېيې، ئېندامې حېزب، 'ئېشکېردن بې حېزب' يان بې
'قېلېغان و شمشېرېکې'. وېکې ئېوې پېلېسې نېھېنې بې خېشېوېستېيېوې
باسې دېکرد، بې زېرې وېکې ئېشېکې پېس دېبېنرې، شتېکې، کې دېتوانې
تې لې سېنگېنې و ژېمېندې کېمېاېتې دابماې. ئېندامانې توې

ناو وای حیزب باشت ل ه ر ک س ک ئ و د زانن،
 'سیالیزی زانستی' زاراف ک بوو ل ی ک تی س قی ت و بلا کی
 ژ ه ات، ه ر چ ند بانگ ش ی ف م کی ک خرا و یی ئاو زم ندان ی
 پ تی د ک ن، سیست م ت تالیتار کان ب ز ری گریمان ی نائو و زی
 ب کار د ه ن، ی ک ک ل و ان ب با و بوون ب د س ات ی جادووی زمان
 ب گ ی نی شت کان، ل کولتوور س ر تایید ک اندا، ب نموون خ ک
 ب وایان و ابو، ک و ا ب ی کرداری 'ناول نان' ت د توانی
 ب ت و اوی شت ک به نیت ن و بوون و، ه ر و ک ت د توانی ب ی
 دوو بار 'ناول نان و' شت ک ب گ ی، ب ئ و خ کان جیهان شو ن کی
 جادو و ل کرا و، ت د توانی ئیشی ل س ر ب ک ی و بی ب س ر و ری،
 ئ گ رچی، جادو و، نوشت و دوعاشی ل کرا ب.

ت تالیتاریا نیزمی ک م نیستی ب ه مان با و و ئیش د کات. کات ک
 ی ک م کت بی مولر ل مانی ب ا و بو و و سانس ر قان کان ل ت ک
 شت گ ل کی دیک دا و ش ی 'با و و (suitcase)' یان لاد دا. ئاخر کات ت
 د ی 'با و و' و اتا 'پ چان و' ک م ب ست 'ج ه شت ن'. م ب ست ک
 'ج ه شت ن ب چاک' و اتا و ات ک ب ه شتی س سیالیزی نیی، ک
 هیچ ک س ب ئار زووی خ ی ج ی نا ه . گریمان ی نائو و زی ئ و
 بوو، گ ر 'با و و' ئاماژ ی پ ن ک ر، ئ و ا خ ک بیر ل ک چکردن
 ناکات و. و ک ل هز رینی جادو و ییدا، ئ و ی ناوی ن ه ندراب،
 ل ر بوونی نیی.

ئ و د خ ک بوو ل گشت و اتانی ک م نیستی، ن ک ت نیا ل
 مانیادا. ئ مانیای ژ ه ات نموون گ ل کی س یر ب مولر د دا.
 'و ش ی جان و و ر کان' ک و ا د ب ت 'گا ت' و گ پ کی نام ب ست کی،
 ب نموون و ک ب ش ک ل پلانی د ر ک شانی ئاین ل دیسکورزی گشتی،
 ئ ندازیار زمان و انیی کانی و ات، ناویان ل فریشت کانی داری
 کریسم س ناب و 'بوون و و' ه و اسرا و کانی ک تای سا'. ب ه مان
 ش و زمان و و ناکانی م رگ و ک ت ک د ری ه س تی شادی ب ک تای
 د بینرا، ک ها و و اتیانی ئ مانیای ژ ه ات ب ها یی ئ زمونی
 د ک ن. ب ی د ب ت شت ک ل بار ی و بکر. ب نموون ناو ل و ش ی
 'تا بووت' د ن و 'شتووم کی ز مینی'. ه ر و ها ناو ل نووسینگ ی
 ب ر پرس ل ک خستنی ئا ه نگ و پرس کان ب د س ات دارانی حیزب،
 د ن و 'ب ش ی شادی و غ مگینی'، ک ، ز ر ب ش و ی کی م ب ست کی
 و س یر ه ن ران ی.

ل پشتی ئ و ه مو و و دان، ئ و با و و ی، ک زمان د توان
 جیهانی است قین ب گ . گ ر زاراف ئاینی کان ل زمان

د ره ندران، ئوا خلك چيديك هستي ئايني ناب. گډر زاراځه كاني مډرگ ب دروستي بونيادبنرن، ئوا خلك هيچي ديك له مردن ناترس. ئهم ځنگي ئمم بډو پښك نين، بډام له ماوي دريځايندا ئم جډر سياسي ته گډان ب ره مډن؛ گډرچي گډان ب رنام له دا څراو كښ نه ب. له ردا گډان ك له ه و ستي خلكي نيه ب رانډر ب مډرگ يان جيهاني دواي مډرگ، بډكو گډان له توانستي ته گډيشتنيان له باروي ئوي ئستا چي وود دا. ب ه و ئوي زمان بښكي گرنكي له دا شتنى خود، كاته د و ت ته د خا ته ژر شاوي هډشكي بډرد وامي زمان واني و، ته پي بزاني يان نا، ته گډيشتن له وي ته كي و شو ډن ك ته له نو جيهاندا چي، ب توندي كاريگري له سډر نو ډراو. زمان ك ته ت نيا شته كي نيه، ته ب كاري د هني، بډكو بښكي بډي ته له وي ته چي. له بډر ئو ه ي ه ر دا ډينكي سياسي، ك تهيدا زمان ب كاري، ئوا له دريځايندا ته له ووي هډشكي، جفاكي، و له بوون و گډج د كات. كاته ته ناتواني ب ووني بهرني، ئوا ناتواني كردارگ له كي پك و. گونجاو بنو نني. دډر نجام كي و ها ځك ئو و ي، ك سيستم ته تاليتار كان د يانو: ه ميش خلك تووشي گډ جووني شاريان (sivic) بكن.

نووسډر دتوان له نو د خكي و هادا چي بكات؟ ئو دتوان ك له ډنك له نو زماندا چي بكات، ك ژم دتوان هډشي ب بكا و داگيري بكات. گډر سيستم كاني د سډات توانستي خيان ب كاريگري نواندن له مشكي خلكان له زمانو بډنو، ئوا گډر ك ه ر بډر گريپ كيش له نو خودي زمانو به نر ته گډ. ځنگي ژم هزريني جادوويي ب م بډست كاني خي ب كاري به ن، بډام نووسډر دتوان بډر نگاري ئو بډنو بډي جادوو گډر تي خي و. شوازي مولر ب زري و ځ ياليزمي جادوويي د ناسر. له و گوندي له ي ك م كته بي مولر 'خراپترين ساته كان' (۱۹۸۲) دا خلك ب زمان خيان ناو له شته كان د ن. ئم 'شاردار' د بينين، ك له گوندي ك پي د گډ تر 'داديار'، له كهوليپ كان پيان د گډ تر 'مست كان'، ناكهوليپ كان و جگړه ن كښ كان، ك كساني ب مډشك بوون، پيان د گډ ترا 'زم ډن كان'، دوو كاني د لاك پي د گډ ترا 'ديو خان د لاك'، فرښكي هډر وزي پي د گډ ترا 'ناو ندي بازرگاني'. گوندي ك ژيان ك ه ي ته نيا بډي ب كاري ه ناني زمان كي دروست و دتوان له ي ته بگي. له زستاندا ئو و و كان ي زوقم د يان بډست، پي د گډ ترا بډستن- و و- مډرگ؛ له ب هاردا ب ه و ته و خوسانو و پي د گډ ترا داو شان- و و- مډرگ؛ له هاوينا ب ه و

گرمییوو پټیان دگټرا هټقراچان-ووو-و-مږگ.
زمان له شوځندو دور دسټدا به کاریگري لاند کراوی دمنځتو
لایان هر څه پانندنه کی سیاسییو: شوو زمانه فرمی ناتوان
بټه گوندکوو. نو سربځییو، گډو پټی بگټر ټازادی
زمانوانی. نو ترووسکی هیوايک به مولر ددات: نووسر له
ئیشکیدا دتوان لاسایي نو گوندشینان بکاتوو و تا اادیکی
دیاریکراو سربځییو ځی له سیستمی فشارکان بپارځی. نو
نو له برگري له څرگندو بټی نووسینو پتر نه، بټام
هند جار نووهند به به نووای ژیان نووسر و هی نووانی دیکش
شیاوی ژیانندن بکر.

مولر له گوندکی نو مان-زمان هاتنه جیهانو و گډوړوو، کات
چوارد ساان بوو، زمانه مانیایي فږدو، نو کاتنی دچ به
نزیکترین گډوړو شار- تیمیسوارا (Timișoara). مولر ددو سرتا
ناسان نه، بوو، مانیایي کان 'وېک پارلی څرگی ټفتاریان له گډو
من دکر، هر کات له دووکانو دد شتو سرتی اادیک شام نه
پارکو، نو به نه بوو پارلی به بدم'. نو مټی هرجییو
به له گټنی 'گډوړو بوو پارکو به رانبر به وشکان بدر، وشگلی
زهر هټوو، من نایان زانم، نو کو مای د م زانین له کاتنی څیدا
فټریان نه بووم'. مولر هرجند مانیایي کو پارو دبوو،
څو ویستی کی بمټر، څو شی و جادووی به زمانه مانیایي
گډوړو دد، که هند جار ناڅوړانی زمانه- نازگماکی دتوان له
زمانه تازو دد بیدزنو. لهروو هټست و سټی به زمانه
مانیایي مولر وېک نووسر له دد فټو، نو گډوړو به
نووسیند نو دبیکانی نو زمانه به کاریش نه هټاو. مولر دد بټر
زمانه مانیایي "هټمیش له نووسیندا هاوټم بوو، ناخر نو
له نو ووانینمدا ووو". مانیایي زمانه کی مانیسی، بټام به
برددوام وش له زمانه کی دیکو وېک: سلاقی کن، تورکی، هټنگاری،
نو مانی ... هټاد وږدوگر. له نو نجامدا بوو به زمانه کی فټر تو،
به ناڅوړو دتوان دد فټر جوداواز کی زمانه به به کاریش نه به
نووی پټی کوکی هاوکات توند و گاتنه نامز، دستان و
هټو شټامز، لاسایي و سټان دیاربهنه. فټیل سو فټیل سیل سیل ران به
جوانی هټ فانیانیه زمانه مانیایي مټست دبوو، نو پټی دگټ
'بلیمټی به ربټریان'. نووی مټلری چوارد ساان له تیمیسوارا
نو زموونی کرد، پاشان بوو به خاپاندن کی هټواش بټی زمانه
تازو کوو، که پتر و پتر له نو هټیدا دټولایو. مانیایي
زمانه کی 'هټستکی، بټشرم، و هټشو مټن جوان'.

گەر موللاری چوارد ساان بوللای ناوازی و جوانی بربریا نای زمانی مانیا یی و جادوی لکرا ب، ئوا موللاری نووسر بوللای سیاست ناواخنیی کانی زمانی مانیا یی و هرشی دکرئت س.ر. موللر 'وئو و خواز سرکرکشیی کانی' زمانی مانیا یی ددزئت و و تبیینی ئو دکا، چان 'وش کانی وک نادیار دن، بام هه وئستکی سیاسی ت و او یان ل خیا ندا هه گرتوو'. ئم هه وئستی مان و یی لئو دووبار بوونای کار سات مئووییی کان- گرتن، داگیرکردنی بگان، دیکتاتوریی کان، زیان زر کورت و ئو کار ساتانلش زر گورن ب ووب ب ووب ووب بوش و بوش و یکی پ کار مانان، بام هه ند گائت کردن ب و کار ساتان، و چکردنی نوکت یکی سیاسی باش، دشم ب های هه وئستکی سیاسیانی هه ب. ئم می ک م نیستی ل دووم ج نگی جیهانیدا لئو تانک ووسیپ کان و سیخوی ب سار و ات و د کرد. مانیا یی کان یاخی ند بوون، بکو ب ووسیپ کان یان دگت سسرک و پیش سازیی کی نوکتی سیاسیان پر پدا، ک یی کتیی س قیت بوش و یکی دیار ژمر یان ب د کرد. ئو ب ج ررک یارم تی مانیا یی کانیدا ب مان و، گرجی بوش و یکی ناج گیری ش ب. مانیا یی کان بوللای زمان ک یان و شو ن- پی خیا ن لئو وئوتی مئوودا دئو خشن.

هه کار کی ئو و ح ز تایب تی موللر ب زمانی مانیا یی هه ی تی، توانستی ناکتای ئو زمان یی ب هه نان گئی یی جن و و ن فرت. موللر د خشم ب لک کین و ل پ ل نکر دن کی فراوانی جن و مانیا یی کان، و ئو گایانی ب ه یان و ب ره م د ه نرن و هه رو ها ئو هه وئست سیاسیانی جن و کان د یج ست ن. وک ل ز رینای زمان کاندا، ل زمانی مانیا یی شدا خواز و وئنا سکسیپ کان بوش کی گرنگ ل جن و دان. موللر د بین 'خک کات تو د بن، دئو ن: هه ل گو ت، ل لوت، ل سرت ب ن' یان کات ک س ک 'دک وئو ن و ک ش ی ک و و نیگ ران د ب، مانیا یی کان دئو ن هه ل ل ب م غ ماری'. ئوی ل س روو هه موو شت ک و س رنجی موللر اد ک ش ب زیانی و شادی س رجم پر س ک ی. ئاخر جن و دانی مانیا یی کان دشم ف م کی بزم سازی و زیانی دستان ب.

ل ک بوون و یکی ک میانیدا، ژن ک ب ش تی و دئو 'چ شیتانکت د و؛ کرم؟' دوی ئوی ژن ک هه من د ب ت و داوی ل بووردن ب بکاره نانی وشای 'شیتان' دکات، کسانی ناو ژوور ک ش پد ک ن. دواتر ژن ک ب دئو نجان و د پرس 'بچی

پەدەكەنن؛ ب قوزم؟!،

مولەر شەت و شەيدا بوو، لـ بـرئەوى ناتوانە ئو خەشە
زمانەوانىيە بـ تـواوى بـدەستبەندە. شەوازی جەودانى
مانىايىيەكان دەتوانە توخمە لـكدژكان پەكەو بگونجەندە.
ناشرىنى و جوانى تەكەكە بكا، بـ نـو گوناھ و نىكـ فتارىدا
تەپەبە. زمانى مانىايى پەسنى (ستایشى) بـمـرجى مولەر بـ خە
دەباتەو؛ مولەر دەبەژ: "من هەمیشە ئىرەيم بـ زىندووئەتى ئو
زمانە بردوو." لـ استيدا، جەودانى مانىايى بـرەو
ئالوودەبوون چوو. كاتە مولەر وەلات جەدەهە، لـ تەك ئو كەمە
شتەى كەى پەدرا بوو لـكەكە خەى بىبات، جەووى مانىايىش بـ قاچاغ
لەكەكە خەى دەبات. مولەر دەبەژ "تاكو ئەستاش كاتە جەو دەدەم، بـ
مانىايى قسە دەكەم، ئاخر ئەمانى جەووى هەندە بوون و جوانى
نىيە؛ هەموو وشەكان لـ ئەمانىدا هەن، بـمە نام ناتوانە ئىشەكە
بەن". بـ هەمان شەو سەيران دواى ماوەى كەى زەر لـ چوونە فەهەنسا
و وەرگرتنى زمانەكەى، كەچى هەشتاش بـ جەودان بـ مانىايى
دەكەكەتەو. لـم بوو و فەهەنسى هەچ كەمەكەكى ناكە، گەرچە تا ئو
كاتە سەيران بوو بـ نووسەرەكى زەر باش بـ زمانى فەهەنسى.

بەم ئو هەموو جەودانە زىانىشى هەيە، كە كەنگە تەنيا تاوان
نەبە لـنەو شتە زەر هەستىارەكاندا. كەشەكە ئو وەيە بەبەكە
دەهەندەكەكە، مولەر دەبەژ "بەيە لـم دىكتاتەرىيەتەدا خەكە ياخى
نابە". خەكە جەو بـ حكومەت، بـ حىزب، بـ پەلىسى نەهەنى، بـ
شارەوانى، بـ خراپى كەگەوبان، و پەلىسى هاتوچە دەدەن؛ هەروەها
جەو بـ ووسىيەكان و ئەمرىكەيەكانىش دەدەن. ئاخر پەيان وایە بـو
جەودانەيان سەاسەتەكى تەواويان بـ ئەژكە كردوو، ئىدى كاتە
بەردەوامبوونە. كاتە جەودان دەبە بـم چەشنە هونەرە ئاەزە، ئەوا
هەووستى سەاسى لـ خەيدا دەبە بـ گریمانەى كە ماندوو لـنەو
نومايشدا، ئاخر هەچ نامەندەتەو بـ ناەزايەتەيەكى استەقەندە.

لـ مانىايە هەشتاكاندا، لـ ماوەى سەمكارانەترىن قەناغە
ئەمەكەى چەچەشكەدا بوو بـ دەنگە، كە نوكتەى سەاسى لـم سەمانەدا
هاتەتەكەكە. لـ استيدا، پەلىسى نەهەنى نوكتەى سەاسى چەدەكرد و بـ
هەموو لایەكەدا بەواوى دەكردەو بـ هەورکردنەوى تەنگەزەى
كەمەلەتەى. نوكتەى كە باشەكەدراو وەكە جەودانەكى- باش دەتوانە
هەستى ئەزىبوون بـ خەكە بەدات. ئەوان وەها هەست دەكەن وەكە ئەو
بەشى خەيان بەرگریان كەردە. ئەو دەنگە بوو، بەم نامەنگە
تەنانەت ئو دەنگەيەش لـ تاقىگەكانى پەلىسى نەهەندا هاتەتەكەكە.
بەيە دووبارە تەتالىتارىا نەزم پەژەيەكى زمانەوانىيە.

کات موله ر به فايله کي له پليسي نهني دگوتتو، نو تنيا
نو وې نديزيو، که بریکار کسان 'دوان' يکيان به
هناو تگوت، بکو نو وشی دزيو، که خي و ئيش
ندديي کاني باب تکی سرنج اکش بوون به نو وان. نو کسان
بديا ييو سزيان به نديب هبو: فايله کي موله ر به
هزاران لاپه درېر بوو. نو له کات کداي، موله ر پش نو وې
خواتي نه به بباتو، بگشتي به دام زراوې نديبي مانيایي
جگي سرنج نبوو. بيه له باوکراو يکی گورې "مژووي
خندي نديبي مانيایي" دا ساي (۲۰۰۸) تانانت ناماژ به
ناو کشي نکراو. نو چ شو نکه، له کات کدا پليسي نهني
له بارې نه بگری داهاتوو و هاتوون ت جش، کچی لک يارانې
ندبي نو و فرامش دکن؟ نو و ناو ندي نو وروپاي ژهات، نو و
شوندي که ن بسورد تيدا سري هدا و گشي کرد. هروها نو و
شوندي کساني وک سيران، فرانز کافکا، ئوجين ئينيسکه، ميلان
کندرا و جار سلاف هاسک سوشيان لوو رگرتوو. شونک پدچ هچ
شتک له زيانې استقينې ووندا، ننگرچی زرشت له نو و نديب و
هشي خکدا ووددن.

نو و همان نو و شوندي خک چندان سد بېي کارام ييانو
له جنودان و هونري نوکتې سياسي ماون تيو. نو وان نوکتان
چکردوو، بې نو و کات بک و پراکتیکی نارامگرتن بکات. نو و
نوکتېي، که له اوردووي کی زر دورو و بيرم دتو، هشتاش
اوردووي له خيدا هگرتوو و دوو بارې دکاتو. فو نسييک و
ئماننيک و ووسييک سبارت به لخوايني جري
تدم بيل کانيان قس دکن. فو نسييک دک 'کات له ناو
فونسا گشت دکين، ايناوت (Renault) کانمان لددخوين، بام
به درو وې فونسا پيج (Peugeot) لددخوين'. ئماننيک دک
ئم شت کی هاوشو دکين 'له ناو ئمانيا فوکسواگين
(Volkswagen) لددخوين، بام به درو وې مارسيدس (Mercedes)
لددخوين'. ووسييک بدينگ بوو، بيه دوان کي دي زر
فزولتر کردوو، له کتايدا د: "ئم لادا (Lada) کانمان له ناو
ووسيادا لددخوين، به درو وېش هميش به تانک کانمانو
دچين".